

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Києва і Київської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України

Результати опитування підприємств м. Києва і Київської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та мають помірно негативні оцінки щодо перспектив розвитку своїх підприємств. Прогнозується зростання цін та посилення девальваційних процесів¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств регіону очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 39.2% (у попередньому кварталі – 11.8%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1% (графік 1). Найпесимістичніші очікування в підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 45.9%), водночас респонденти сільського господарства прогнозують зростання обсягів виробництва;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 56.7% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 7.5%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти** вищими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують 74.5% респондентів (у попередньому кварталі – 69.0%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **незначне погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 1.0% (у I кварталі 2020 року – 23.4%) (таблиця). Найнижчі очікування в респондентів транспорту (баланс відповідей – «мінус» 12.9%), водночас підприємства сільського господарства, переробної промисловості та торгівлі зберігають оптимістичні настрої. У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану – «мінус» 1.8%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 5.4% (у I кварталі 2020 року – 30.7%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 4.9% (у попередньому кварталі – 10.8%). У цілому по Україні очікується незначне зменшення обсягів реалізації: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **скорочення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 15.8% і «мінус» 9.2% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 3.3% і 11.4% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей як і в цілому по Україні, – «мінус» 17.3% (у попередньому кварталі – 3.5%) (графік 4). Найпесимістичніші очікування в респондентів підприємств транспорту (баланс відповідей – «мінус» 38.7%);
- **більш стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 71.1%), порівняно з цінами на товари/послуги власного виробництва (баланс відповідей – 43.1%) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – 65.2%). За оцінками 57.4% респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатиме курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 24.7% і 13.0% відповідно (у I кварталі 2020 року – 31.3% і 58.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежували недостатній попит та нестабільна політична ситуація (графік 5). Значно вище, порівняно з попереднім кварталом, оцінено вплив браку обігових коштів.

Посилились очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (40.2% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів зросли (графік 10). Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів залишалися занадто високі ставки за кредитами (графік 11).

96.6% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 1.5% (у I кварталі 2020 року – 31.4%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 11.6%. Найвищі оцінки в підприємств сільського господарства (66.7%);
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищим, ніж нормальний:** баланс відповідей –1.4% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 1.3%);
- **ресурси виробничих потужностей зросли.** Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – 9.4% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 2.5%).

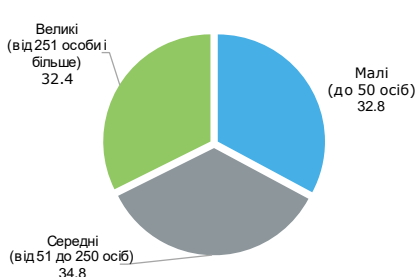
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

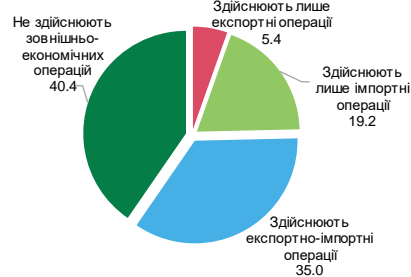
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

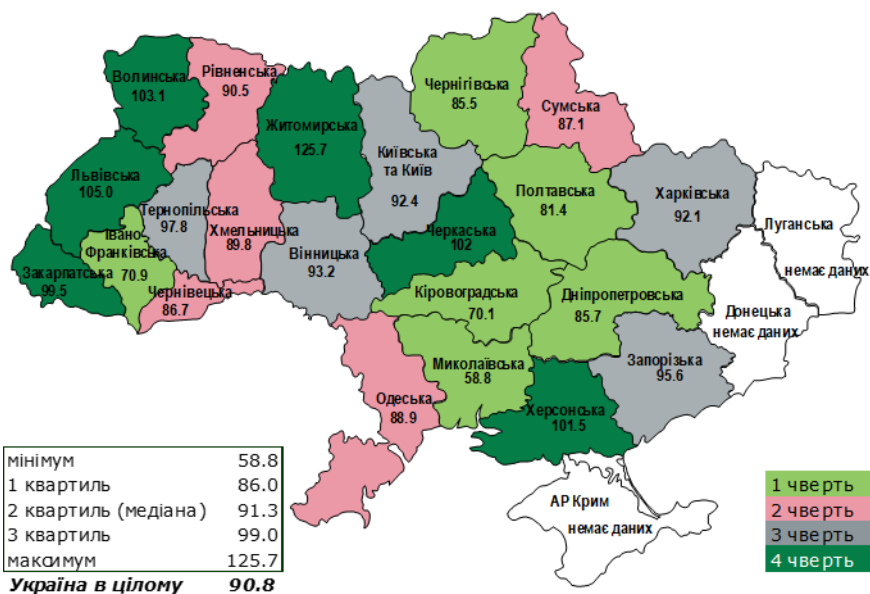

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05 травня – 02 червня 2020 року;
- опитано всього 204 підприємства;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квантиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	29.4	25.2	25.7	23.4	-1.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.0	32.4	35.4	30.7	5.4
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	9.8	11.4	3.6	-3.3	-15.8
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	25.5	22.6	17.8	11.4	-9.2
кількості працівників	17.5	15.0	10.7	3.5	-17.3

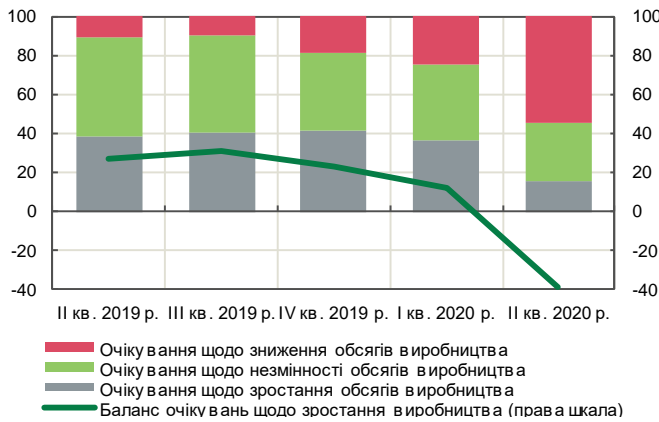
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

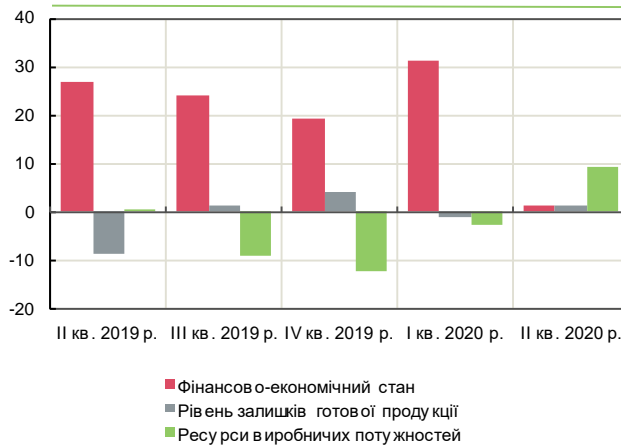
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

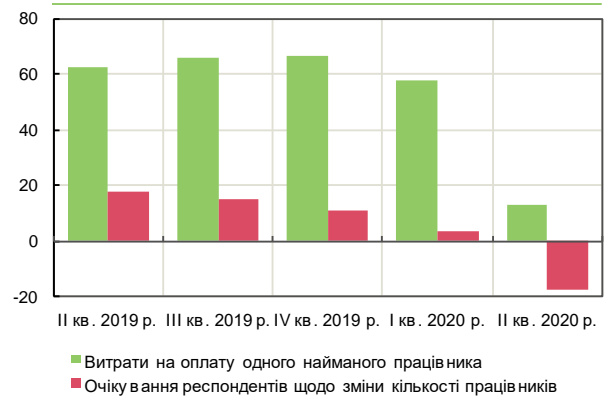
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

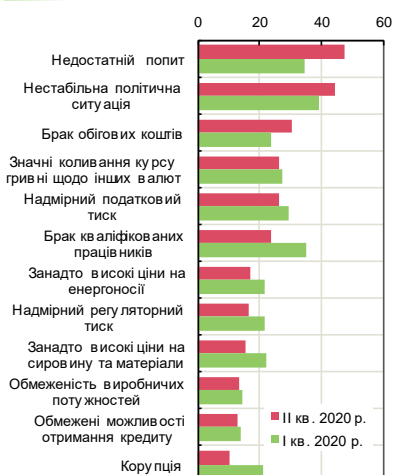
Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

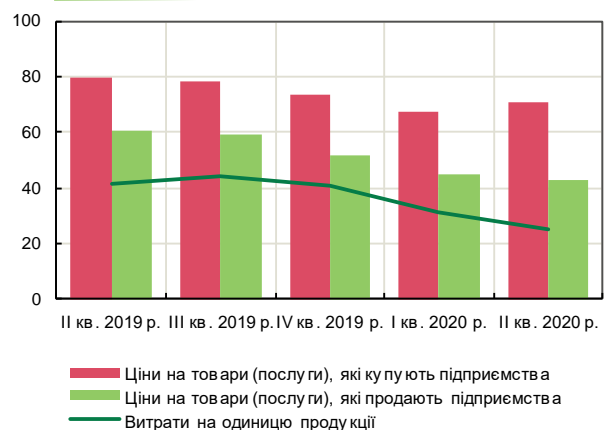
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

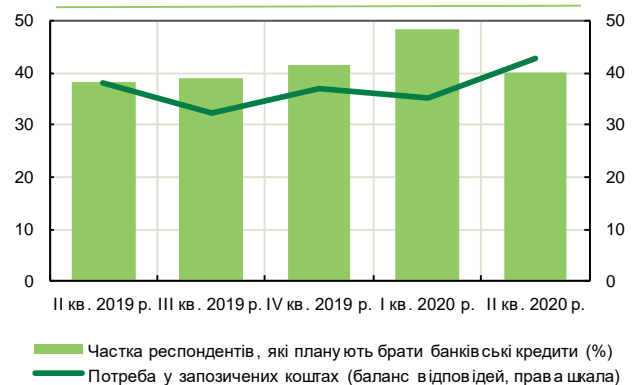
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

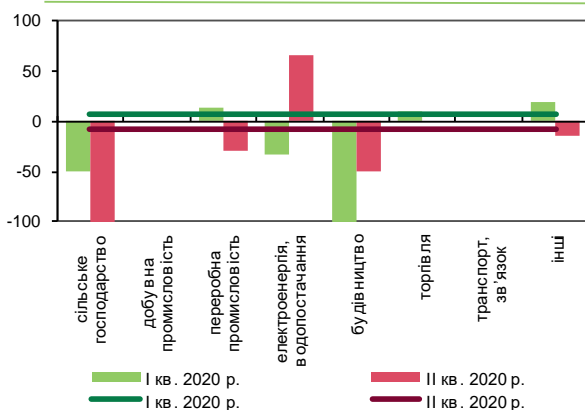
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

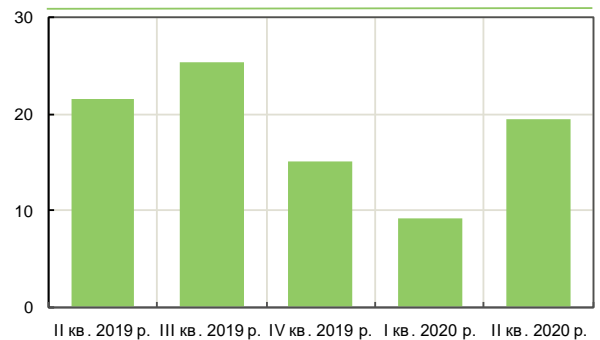
Графік 9

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають, за видами економічної діяльності, баланс відповідей

Графік 10

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

